S.

Brevis ac præliminaris

Enarratio Cauſarum,

ob quas

SERENISSIMVS ET POTENTISSIMVS

PRINCEPS AC DOMINVS,

DN. CAROLVS GUSTAVUS,

Svecorum, Gothorum, Vandalorumque Rex, Magnus Princeps Finlandiæ, Dux Eſthoniæ, Careliæ, Bremæ, Verdæ, Stetini, Pomeraniæ, Caſſubiæ & Vandaliæ, Princeps Rugiæ, Dominus Ingriæ & Wismariæ; nec non Comes Palatinus Rheni, Bavariæ, Juliaci, Cliviæ & Montium Dux, &c. coactus eſt

Regem Poloniæ

bello adoriri.

Acceſſerunt literæ Ejusdem Sereniſſimi Regis ad S.C.Maj. & Senatorum Regni Svec. ad Senat. Polonicos ejusdem argumenti.

)o(

HELMESTADI,

Typis HENNINGI MULLERI Acad. Typogr.

CIϽ IϽ C LVI.

3.

Digitized by Google

Digitized by Google

HERMAN. CONRINGIUS BENEVOLO LECTORI
S. P. D.

Ecce Tibi, Lector, recuſum denuo libellum, qui juſtificas Armorum Suecicorum in Polonos cauſſas, publica auctoritate jam tum Stetini editus, exhibet: ut & exemplum literarum cum quas ad S. Cæſar. Majeſtatem Sereniſſimus ac Potentiſſimus Rex Carolus Guſtavus eodem de argumento perſcripſit, tum quibus Illuſtriſſ. Suecici Regni Senatores queſti de injuriis ad ſeria pacis conſilia Senatores Polonicos, re adhuc integra, flectere ſtuduerunt: quorum utrumq; ſeorſim itidem alibi typis eſt publicatum. Conjunctim enim hæc legi intereſt, ut alterum alteri lucem affulgeat, donec majore opere, quod fiet propediem, omnis hæc cauſſa plene illuſtretur. Percellunt ſcilicet non Europam duntaxat, ſed orbem pene univerſum, hæc inclyti Suecorum populi arma inuſitati fulminis modo; gaudentibus aliis, aliis invidentibus, aliis ſibi metuentibus, aliis plurimum dolentibus; prudenter itaq; data opera eſt, ut ſub initia ſtatim juſtæ tanti belli cauſſæ omni quaſi orbi ſaltim brevi tabula proderentur, in grandioris libri anteceſſum. Et vero juſtitia armorum percepta, habent quare merito plus ſolito gaudeant amici, quare ſerio culpam ſuam doleant victi, quare inani ſe metu ſolvant in-

noxij ſed meticuloſi, quare iniquitatis damnent invidiam ſuam ambitioſi, quare denique temperent ſibi à ſimilibus injuriis improbi. Vſque adeo ſcilicet magnam in omnem partem vim habet, ſi non ipſe tantum juſtitiæ armorum tuorum tibi ſis probe conſcius, ſed & benigna quoque ſit æqui cujuſvis judicis ſententia. Nec enim vetus illud nunc adducam,

Frangit & attollit vires in milite cauſſa,

quoniam venalium corporum, quibus hodie peſſimo more magnam partem conſtat militia, rara iſthæc cura eſt. Abſit vero ut ſaltim Chriſtiani populi armis ſua juſtitia deſit: qua remota quid aliud ſunt bella quam magna & immania latrocinia, eo pejora quod decretis publicis ſint ſuffulta? Ipſimet ſane olim Romani, non perinde atque nos divinitus inſtituti, ideo felicia eſſe bella ſua quia juſta eſſent præ ſe ferebant, nec tam exitu eorum quod vincerent, quam principijs, quod non ſine cauſſa ſuſciperent gloriabantur. *Quod Rhodios vere affirmaſſe, indicant quæ etiamnum ſuperſunt juris fecialis ſacræ reliquiæ. Turpe autem fuerit, Chriſtianum populum pietate & morum honeſtate ab aliquo gentili ſuperari.*

Vetus

Digitized by Google

VEtus verbum eſt: Furor fit læſa ſæpius patientia. Quod autem non patientia duntaxat Suecorum, verum etiam ipſa pactorum religio à parte Polonorum multis modis læſa & violata ſit, denique neceſſitate adactam eſſe Sac. Reg. Majeſtatem ad capienda adverſus Regem Poloniæ arma, antevertendaque ea mala, quæ ſibi à dicto Rege jamjam imminere vidit; id ſequentibus comprobabitur.

Nam etſi pactis Stumdorfienſibus ſancitum eſt, ut Reges Regnumque Poloniæ omni hoſtilitate abſtineant, durantibus induciis, adverſus Reges, Regnumque Sueciæ, eiſque mediate vel immediate ſubjectas Provincias, caſtra, civitates ac territoria, nec quidquam per ſe moliantur ac tentent, tentarive faciant, in horum detrimentum aut præjudicium; tantum tamen abeſt, ut credi poſſit, BOTIUM cum militaribus copiis, inſcio & invito Rege Poloniæ ULADISLAO QUARTO, tot Provincias & Ducatus dicti Regni pervadere potuiſſe, ad infeſtandam armis Livoniam: quin potius certis documentis conſtat, inſtigaſſe regem Poloniæ eundem BOTIUM, ut illam expeditionem ſuſciperet. Quod antememorati BOTII inſtitutum etſi effectu ſuo in aliquibus caruit; plurimum tamen mali inopina illius irruptio ſubditis Regni Sveciæ ibi locotum attulit: nam multi, pactorum religioni fidentes, trucidati, bona eorum direpta & ſpoliata, magnusque metus illi Provinciæ illatus. Ac licet ea de re per literas queſti ſint Senatores Regni Sveciæ apud Senatores Reip. Polonæ Magnique Ducatus Lithvaniæ, nihil tamen ſolatij retulere; ut argumento ſit, hoc non tantum ſcientibus, ve-

rum etiam impellentibus Polonis accidiſſe; proinde nec à veritate alienum eſt, habuiſſe tum temporis Lithvanos exercitum ad manus, quo recuperarent Livoniam, exercitu & præſidijs tunc deſtitutam, ſi propoſitum BOTII ex voto ſucceſſiſſet; ad minimum illius facti authores merito cenſentur, quod, ubi voluiſſent, impedire potuiſſent.

Par etiam ratio irruptionis CROCKOVII in Pomeraniam fuit, quæ à parte Polona averti potuiſſet, niſi res Svecorum in Germania turbatas, eamque provinciam, proximum afflictis rebus perfugium, devaſtatam voluiſſent. Nec ſatis fuit Polonis, CROCKOVIO tranſitum indulſiſſe: verum etiam ex Putcenſi fortalitio, aliiſque in Boruſſia locis, auxilia & tormenta eidem ſubmiſſa. Et niſi hoſtiles illæ copiæ ope Comitis KÖNIGSMARKII, tum temporis Generalis vigilum Præfecti, ejectæ fuiſſent, eam provinciam, ut & adjunctam illi provinciæ maris Balthici oram, in ſummum diſcrimen adduxiſſent. Et, ſi culpa vacare voluiſſent Poloni, utique petentibus Svecis, ut reditus CROCKOVIO per Poloniam prohiberetur, vel ut eundem perſequi ſibi liceret, haud facile denegaſſent, manifeſto tum hoſtili erga Sveciam animo.

Quibus machinationibus Oeſelia Inſula, quæ poſtremo cum Rege Daniæ bello, factaque ad Bromſebroam pace, Regno Sveciæ ceſſit, à Rege Poloniæ ULADISLAO ſit tentata, quamve ceſſionem illius Inſulæ impedire ſit conatus, Ejusdem ad Ordines Oeſelanos literæ ac diploma, Cubiculario ſuo BERGIO traditum, quo eos ad defectionem ſollicitaverat, ſatis ſuperque commonſtrant. Nam tametſi nihil unquam juris ſigillatim in antememoratam Inſulam, toto illo tempore, quo ſub ditione Regis Daniæ fuit, prætendit, atque ceſſiſſe eandem Regi ac Regno

gno Sveciæ, certis cum Rege & Regno Daniæ pactis, ſcivit, Chriſtianiſſimo Galliarum Rege & Dominis Ordinibus Generalibus Fœderati Belgij mediationis officia præſtantibus; non deſtitit tamen hoſtilem in Svecos animum re ipſa teſtatum facere, & fortaſſe nec ſpe ſua fruſtratus fuiſſet tam recenti mutatione imperij, niſi provida Gubernatoris Svecici cura hanc Poloniæ Regis machinationem intervertiſſet.

Adhæc tentatam fuiſſe fidem ſubditorum Regni Sveciæ in Livonia, haud incertis teſtimonijs conſtat; qui etſi in officio permanſerunt, non potuit tamen Rex Poloniæ violatorum pactorum culpa carere.

Nec defuere cum Rege Daniæ CHRISTIANO QVARTO, tum temporis alieniore, ut & ARNHEIMIO & BAVDIZIO molitiones in perniciem Sveciæ, quæ ſingula recenſere longum foret, & à propoſito nobis compendio alienum.

Hæc tempore ULADISLAI QVARTI patrata; nunc ad ea tempora, quibus fratris ſui ſucceſſor, Rex JOHANNES CASIMIRUS, Poloniæ rebus præfuit, deveniendum. Etenim conſtitutum ſibi habuit Sereniſſima & Potentiſſima Svecorum Regina, Domina CHRISTINA, cum Principibus Regni Poloniæ ſinceram amicitiam colere, utpote tam propinquo ſanguine ſibi junctis, & quod ſatis longinqui temporis induciæ ſpem facere viderentur, conſopiri aliquando poſſe mutuas utrorumque Regnorum controverſias, ſtabilemque neceſſitudinem, inter Principes tam arcto ſanguinis nexu devinctos, reduci. Eoque rogatu dictorum Principum, videlicet JOHANNIS CASIMIRI & CAROLI FERDINANDI, Fratrum, haud gravatè commendatione ſua apud Senatores Ordineſque Regni Poloniæ

Magni-

Magniſque Ducatus Lithvaniæ interceſſit, ut in electione novi Regis, præcipuè dictorum Principum rationem habere vellent. Addidit etiam deinceps hoc ſingulare affectus ſui erga modernum Poloniæ Regem documentum, ut illius cauſam reip. ſigillatim commendaret, anniterēturque omni modo, ut antememoratus Rex voti ſui compos fieri poſſet. Quod Reginæ ſtudium etſi proſper & voti dicti Regis congruens eventus conſecutus eſt; Eum tamen nihilo mitiorem ſe præbuiſſe, & ad æternam cum Regina Sveciæ pacem propenſiorem, ſequentibus probabitur.

Initia inſignis illius amicitiæ, quæ tum promittebatur, hæc fuere, ut in commercio literarum cum Regina Sveciæ Latinâ linguâ uti noluerit, nullam aliam ob cauſam, quam ut hocce modo devitaret eam titulorum rationem, quæ pactis induciarum eſt expreſſa, titulumque Sveciæ Regibus adſtruit, Poloniæ vero Regibus derogat; id unice agens, ut hac via ipſum pactorum fundamentum convelleret.

Deinde inſudaſſe Regem Poloniæ indigitatæ ſuperius defectioni ſubditorum Svecicorum in Livonia, & Rigæ capiendæ conſilia agitaſſe, certò certius liquet.

Adhæc Coſackorum gentem à Rege Poloniæ ſæpius invitatam fuiſſe, ut in Livoniam irrumperet, resque Svecorum ibi locorum turbaret, haud levibus indiciis compertum habet Sacra Regia Majeſtas. Ita infeſto Regis Poloniæ erga Svecos animo, nihil defuit, niſi ut peſſime cogitata adverſum innoxios & pactorum obſervantes (quos nec unquam fractæ pacis cauſa gens Polona culpare potuit) exequi non potis fuerit, ſic diſponente Divini Numinis juſtitia.

Sunt

Sunt & multa alia contra pacta, fidemque publicam, ſubditosque Sac. Reg. Majeſtatis factitata, quæ uberiori cauſarum declarationi ex ipſis actis deducenda relinquuntur. Et potuiſſent hæc fortaſſe aliquanto diutius inulta tolerari: Verum ex quo Sveciam Rex & Reſpub. Poloniæ, oſtentatione perpetuæ pacis, toties ludificavit, & interim crebrjs internunciorum miſſitationibus, interim binis Lubecæ inter utriusque partis Commiſſarios congreſſibus, fucum Svecis fecit non eſſe ſe à perpetua pace alienum, nullo alio fine, quam ut tempus traheret, nocendi facultatem captaret, varios in Regnum Sveciæ hoſtes concitaret, occaſionemque Svecis adimeret finiendæ graviſſimæ illius controverſiæ, quæ utraque hæc regna maxima bellorum calamitate per multos annos afflixit; neceſsitatem S. R. M.^u Regnoque Sveciæ dictus Rex impoſuit inferendi belli. Nam ut cætera omittantur, hæc, quæ obiter dicenda ſunt, docere poſſunt, quam parum animi Regi Regnoque Poloniæ ad pacem perpetuam fuerit.

Quippe primo congreſſu Lubecenſi Commiſſarij Polonici plurimis vitiis refertas Plenipotentias adduxerunt, ubi titulum S. R. M^tis Sveciæ ſibi arrogavit Poloniæ Rex; ſubruto hocce modo ipſo pactorum fundamento. Ac licet antenominati Commiſſarij, agnito errore ſuo, fidem Legato Gallico fecerint, habituros Commiſſarios Sveciæ intra trium vel quatuor hebdomadarum ſpatium alias & emendatas plenipotentias, atque Commiſſarij Svecici eâ ſpe Lubecæ tamdiu præſtolati eſſent; nullæ tamen advenere, conjectâ in ſemetipſos culpâ, quod Regem ſuum à tam præjudicioſa ſibi, ut putabant, mutatione alienum, ea de re compellare non ſint auſi.

 Secun-

Secundo Lubecenſi congreſſu, hoc præter alia in mora fuit, quod ſigillo Plenipotentiæ Regis Poloniæ inſignia Regni Sveciæ eſſent impreſſa, contra quam pactis congruens erat, & alias obſervatum fuiſſe, teſtimonio Magni tum Cancellarij Regni Poloniæ ZADZICKII, Principis ea tempeſtate Legationis Polonicæ, Legatorumque Angliæ & fæderati Belgij, ſatis ſuperque conſtabat. Et licet etiam hacce vice Commiſſarij Svecici teſtati ſint, velle ſe emendatam Plenipotentiam, ubi haberi poſſet, expectare; nihilo tamen magis, res æquiſſima, à Polonis, annitentibus Mediatoribus, potuit impetrari. Ita ut hæc potiſſima cura Regi Poloniæ fuerit, quo tempus falleret, atque tanta præliminarium mora objecta Svecos impediret, quo minus ad Tractatum ipſum devenire poſſent, adeoque de violatione pactorum queri & ſatisfactionem expoſcere.

Hiſce & id accedit, quod quamvis CANASIHLII in Sveciam miſſu, indicaverit Rex Poloniæ, velle ſe Legatos ſuos ReiquePub. Polonæ ad S.R.M.tem ablegare, qui tractatum de perpetua pace coram ſua M.te auſpicarentur, abſolverentque, atque in id conſenſerit S.R. M.tas ea tamen lege, ut Legati Polonici propere accederent, licet non obligata fuiſſet Sac. Reg. M.tas ad reſumendos tractatus, cum ſemel atque iterum fruſtra tentati fuiſſent; nihilo tamen magis Legati condicto tempore acceſſere, ſed illorum loco internuntius quidam, JOHANNES MORSTEINIUS appellatus, qui nullas ad tractandum, ſtatuendumque de pace perpetua, plenipotentias adduxit, verum literas tantum fidei à Rege, id præjudicij involventes, ut ſub annis *Regnorum* ſuorum (cum unum tantum habeat, videlicet Poloniæ regnum) ad calcem literarum annotatis, innueret, ſe eſſe Sveciæ Regem, titulumque illius Regni, quem

in

in fronte literarum S. R. M.[ti] ex pactorum præſcripto tribuiſſet, eſſe fruſtraneum & inanem; ut ſilentio tranſeatur, omiſſam unam & cæterationem in titulo S.R.M.[tis] quæ paritati inter utroſque Reges ex pactorum præſcripto obſervandæ derogaret.

Sed quod inter præcipua cenſeri merito debet, ne quidquam intactum relinqueret Rex Poloniæ, quo jugulum ſtatus Svetici peti poſſet, peregrinas etiam claſſes in mare Balthicum non ita pridem inducere eſt conatus, fœderaque cum varijs Principibus populiſque, qui dictum Mare accolunt ac frequentant, inire, S. R. M.[te] ſolâ excluſa; ut luce meridiana clarius ſit, dictas claſſes adverſiis S. R. M.[tem] Regnumque Sveciæ fuiſſe deſtinatas; cum tamen Pactis Stumsdorffienſibus ſtatutum ſit, ne Reges aut Reſpubl. Polona adverſus Reges, Regnumque Sveciæ, ſubjectasque ditiones ac Provincias, claſſe ulla maritima, navibusq; utantur; durantibus Inducijs; indicantibus hoc etiam Regis GUSTAVI Magni cum urbe Dantiscana pactis, Ducumque Boruſſiæ & Curlandiæ cautionibus. Deinde, nulla tali claſſe, hoc præſertim tempore, opus habuit Rex Poloniæ, cum Mare Balthicum à turbamentis ſit immune, nec à quopiam libertas ejuſdem commerciorumque infeſtetur; ita ut illi potiſſimum rei intentus fuerit antememoratus Rex, quo tutelam ſæpe dicti maris, ab antiquo Regum Sveciæ peculiarem, turbaret, illudq; S. R. M.[ti] ijsque, quorum ſalus in ejuſdem commerciorum libertate ſita eſt, infeſtum redderet, & inita cum alijs ſocietate, hoc pacto inter S. R. M.[tem] amicosq; ſuos diffidentiam excitaret, eosdemq; ab invicem ſejungeret, complures S.R.M.[ti] Regnoque Sveciæ eâ ratione inimicos parando.

Cumque non dubitet S. R. M.[tas], quin Rex Poloniæ,

 apud

Digitized by Google

apud imperitos rerum & ignaros, actiones S.R.M.^tis^ ſit traducturus, vel pactorum obtentu vel alijs rationibus: videlicet *primo* : debuiſſe controverſias exortas, per Commiſſarios utriusque gentis, ad fines Livoniæ ſopiri, decidique. *Secundo* : Licet tractatus pacis perpetuæ ſemel iterumque non ſucceſſiſſet, firmas nihilominus & inviolabiles manere debuiſſe inducias, ad exitum pactorum. *Tertio*: Supradicta hæc verba *ſemel iterumque*, non pro binis vicibus accipi debere, ſed pro pluries repetitis; eoque ad tractatus, non ad arma deſcendi oportere. Contra *primum* hoc reponi poteſt · per Commiſſarios ad fines Livoniæ nihilo plus obtineri potuiſſe, quam per binos Lubecæ ſolennes conventus; deinde, quæ ſpes fuiſſet deciſionis controverſiarum per Commiſſarios ad dictos Livoniæ fines, ubi ne præliminaria quidem iterato Lubecæ congreſſu, annitentibus etiam Mediatorum Legatis, pertractari potuere ? Ad *ſecundum* : Cum nihil præſidij in pactis habuerit S. R. M.^tas,^ quippe toties à Rege Poloniæ violatis, ad arma decurrere neceſſum eidem fuit. Adhæc ea etiam eſt Contractuum & pactorum ratio, ut, cum mutua ſtent obligatione, altera partium non teneri ſe ulterius pactis putet, ubi ab alterutra violata ſunt; nec ſine maximo detrimento S.R.M.^tis^ Regnique Sveciæ expectari pactorum exitus potuiſſet: tam frequentibus & exitialibus Regis Poloniæ machinationibus. *Tertio*, ut pluries, quam bis, Commiſſarij utriusque partis convenirent, contra ſenſum eſt pactorum, quæ neceſſitatem quandam partibus hoc ipſo imponere voluerunt abſolvendi negotij, ne irritus & repetitus ſæpiſſime congreſſus, mentes exacerbaret, & partes omnium gentium ludibrio exponeret, maximarumque impenſarum cauſa eſſet. Eo tamen ſe adduci paſſa eſt

S.R.

Google

S.R.M.^tis ut pro ſuo ad pacem perpetuam ſtudio, conſenſerit in tractatus ſtabilis & duraturæ amicitiæ, ea conditione, ut Legati Polonici pro ſpe à CANASIHLIO facta nulla interpoſita mora advenirent.

Ex hiſce omnibus orbi Chriſtiano liquido conſtare poteſt, quam juſtum S. R. M.^tis contra Regem Poloniæ bellum, quamve neceſſarium ſit, ad antevertendas pernicioſas ſæpe dicti Regis Poloniæ machinationes. Proinde S. R. M.^tas non tantum coram orbe Chriſtiano excuſatam ſe fore confidit: verum etiam has rationes omnibus ijs, qui hæc introſpicient, etiam ſubditis Reipubl. Polonæ, harum machinationum ignaris, probari poſſe.

AD

Sereniſſ. & Potentiſſimum

ROMAN. IMPER.

FERDINANDUM III.

Sereniſſ. ac Potentiſſ.

REGIS SVECIÆ

CAROLI GUSTAVI

LITERÆ.

Sereniſſime & Potentiſſime Imperator, Domine Frater, Conſanguinee & Amice chariſſime.

ETſi non dubitamus, quin M.^tas V.^ra jam diu ex Reſidente ſuo in aula noſtra hactenus commorante, cognoverit, cui fini apparatum armo-

rum in Regno & Provincijs noſtris ultrà ſolitum proxime præteritis menſibus inſtitutum deſtinaverimus: ſvadent tamen amicitiæ & vicinitatis leges, ut M.ti V.ræ occaſionem & cauſas actionis, quam nunc contra Regem Poloniæ aggredimur, etiam literis aperiamus.

Interceſſit jam diu inter Anteceſſores noſtros Reges Sveciæ ex una, & Poloniæ Reges ex altera parte controverſia: quæ quia in herba non potuit ſopiri, bellis ſatis diuturnis & gravibus utramque gentem implicuit, & tandem una cum Sveciæ ſceptro ad nos eſt devoluta: ſed tamen cum quadam armorum ceſſatione, ita ut, cum gubernacula Regni ſuſciperemus, ex inducijs anni circiter ſex reſtarent. A nobis itaque rerum in Svecia potitis, muneris noſtri ratio exigebat, pervidere, quid hactenus durantibus inducijs inter utraque Regna actum, & quo loco res utrinque tum eſſent: ne dum & animi noſtri inclinatione, & ex Lege conventionis Stumsdorffienſis conſervationi induciarum, pacique perpetuæ faciendæ, religioſe conſuleremus, præter ſpem tricis inevitabilibus, & bello exitiali involveremur.

Ut autem tota hæc res eo melius intelligatur, conſiderandum venit, quod inter alia dictis induciarum pactis conventum ſit, *primo* ut ex Regno Poloniæ, Magno Ducatu Lithuaniæ, & cæteris ditionibus Polonicis, nullæ molitiones, ne dum hoſtiles actiones tentarentur adverſus Reges, & Regnum Sveciæ: *Deinde*, ut Rex, & Reſpublica Poloniæ, adverſus Regem Regnumq; Sveciæ nulla claſſe utatur, vel alijs quibuscunque auxilio ſubmittat: *tertio* ut currentibus inducijs agatur de pace perpetua, ita tamen, ut ſi tractatus ejusmodi ſemel aut iterum non ſucceſſerit, firmæ nihilominus, & inviolabiles manerent induciæ.

Quod contra expreſſas haſce pactionum conditiones,

Polo-

Digitized by Google

Poloniæ Rex ULADISLAUS nunc hoſtilem irruptionem in Livoniam, ſive conniventia ſive auxilio promoverit: nunc alibi aliorum nobis tunc infeſta arma adjutaverit: nunc Sveciæ à Dania ceſſam & debitam Inſulam Oſeliam ſubtrahere, & quocunque alio modo ex amicis inimicos, & hoſtes Sveciæ reddere, imo ſubditos ad defectionem ſollicitare anniſus ſit: ita omnibus vicinis tam ex rerum notorietate, quam publicis ſcriptis nota ſunt, ut uberiori deductione nunc non egeant.

Nos noſtris temporibus propria partim ludibria, partim damna, & quidem nobis ipſis, & Regno noſtro à moderno Poloniæ Rege, ſub ſpecioſo pacis ſimulacro præparata, & jam jam imminentia exitioſa conſilia, paucis commemorabimus.

Cum honoratiſſima noſtra Mater, & Conſanguinea, Sereniſſima & Potentiſſima Sveciæ Regina Chriſtina, poſt mortem Regis Poloniæ Uladislai rogaretur, ut fratres ejusdem Principis ſuperſtites, Johannem Caſimirum, & Carolum Ferdinandum commendaret Senatui & Ordinibus Poloniæ Magnique Ducatus Lithuaniæ, quo eorum cumprimis ratio in electione novi Regis haberetur, id equidem pro ambobus ſingulari cura fecit, & cumprimis Principis Johannis Caſimiri, ut ætate provectioris, promotioni omnem ſuam operam & ſtudium accommodavit: hoc ſibi emolumenti exinde expectans, ut vel ipſe Princeps Johannes Caſimirus, ad Regiam dignitatem evectus, tanto ſincerius ad perpetuam pacem æquis conditionibus faciendam excitaretur: vel ſi eam negligeret, Orbi tamen conſtaret, quantum heroica mens propinquo ſibi ſanguini tribuiſſet. Verum enim verò quam Johannes Caſimirus Princeps commendationis cauſa venerabatur, eandem poſtea

poſtea corona Poloniæ inſignitus, contra pactorum præſcriptum, debito Coronæ Svecicæ honore afficere detractabat. In ipſis induciarum pactis expreſſa eſt mutuæ Titulaturæ ratio, quæ ceu fundamentum ceſſationi armorum ſubſtructæ, utrinque poſtea erat obſervanda: idque in Tractatu Stumdorffienſi ratione Poloniæ, ejusdem primarius Commiſſarius, datis literis ad Sveciæ partis primarium Commiſſarium, teſtatum fecit, confirmantibus inſuper id ipſum, non modo Regis Angliæ, & Ordinum uniti Belgij Legatis, ſed ipſo etiam uſu. Hanc mutuæ correſpondentiæ baſin ſubruturus hodiernus Rex Poloniæ, vel non dedit antememoratæ Reginæ titulos ſtylo pactorum congruentes, uſus Gallico ſermone, à titulorum congerie alieno: vel in Latinis literis & ſcriptis titulum quidem Regni Sveciæ reſervando, idque nunc in literarum, & procuratoriorum ſcriptura, nunc in ſigillorum partim integra ſtructura, partim eorundem ſive incruſtationibus, ſive involucris.

Cum Mediatorum interventu Lubecenſis bini congreſſus ad pacem perpetuam conſtituendam eſſent decreti inſtitutique: primum & præcipuum obſtaculum tam ſalutari propoſito objecit Rex Poloniæ, indebita ſibi titulorum Sveciæ uſurpatione. Nam præterquam quod Polonici Commiſſarij ibi producebant Plenipotentias varijs vitijs refertas: etiam Rex Poloniæ in ijsdem ipſis Plenipotentijs ſibi titulum Regis Sveciæ retinuit. Et cum inculcatum ſatis eſſet, talia præjudicium afferre conventionis uſitato ſtylo, & tractatus tum præſentis initio progreſſuique: Commiſſarij Polonici agnoſcentes errorem, fidem dant Regis Chriſtianiſſimi Legato, intra tres, vel ad maximum quatuor hebdomadas Sveciæ Commiſſarijs iri ſatisfactum. Verum tantum abeſt, ut ex condicto emendatas

retu-

Digitized by Google

retulerint Plenipotentias, ut poſt longi temporis jacturam, tandem ſint cauſati: ſe non fuiſſe auſos compellare Regem ſuum ſuper tituli Svecici omiſſione.

Huic irrito congreſſui ſucceſſit alter ejusdem modi & eventus. Nam tum quidem Rex Poloniæ in Procuratorij ſcriptura titulis Sveciæ abſtinebat: verum retinuit eoſdem, & Regni Sveciæ Inſignia in ipſo ſigillo Plenipotentiæ adnexo. Paratis Sveciæ Commiſſarijs expectare emendationem ſigilli, ut ita integris Procuratorijs rem ſibi propoſitam aggrederentur; tandem aliquando reſpondetur, Regem Poloniæ Coſakis debellandis occupatum, vix admiſſurum hanc ſigilli mutationem; & ſi illuc induci poſſet, non habiturum illuc locorum artificem, novo ſigillo conficiendo idoneum: adeo ut ob hanc tergiverſationem alter congreſſus ſit abruptus, & honoratiſſimæ Noſtræ Matri & Conſanguineæ tum Sveciæ imperanti, ſatis ſuperque patuerit, Regem Poloniæ mutatis tantum ludificationibus tempus trahere, & inſidiari ejusmodi occaſioni, qua rebus domi compoſitis Sveciæ poſſit imminere.

Cum altememorata & honoratiſſima Noſtra Mater ſuperiori anno rerum in Svecia adhuc potiretur, & miſſus tum illuc nomine Regis Poloniæ internuncius Canaſihles conteſtaretur, Regem ſuum, & Rempublicam Poloniæ velle Legatos ſuos plena cum poteſtate Stockholmiam ablegare, de toto negocio transſacturos; eidem Polonico Delegato, nos illico poſt ſuſceptum Regni ſceptrum, per Noſtrum Regnique Noſtri Cancellarium fecimus ſignificari: Nos equidem teneri ſingulari deſiderio componendi hæc diuturna & cruenta diſſidia; ſed antecedentium tractatuum veſtigijs admonitos vereri vel ingeſta hactenus ludibria & injurias, vel rerum inanes & eluſorias procraſtinationes: à

parte Seciæ abunde eſſe ſatisfactum pactis induciarum, quod ſemel atque iterum in primo Lubecenſi congreſſu ludibria Regis Poloniæ tolerata ſint. Quod vero tam ſolenniter per primi congreſſus Acta admonitus, idem Rex ſuſtinuerit tamen in altero repetitis vicibus in ejus uſque finem priori lædificationi inſiſtere: id vel patientiſſimi Principis animum læderet. Si Regi Poloniæ cordi eſſet ſolida & duratura pax, miſſis non neceſſarijs & præjudicioſis miſſitationibus, cito, & ſine ambagibus per ſuos & Reipublicæ Plenipotentiarios in rem præſentem veniret, experturus in omnibus æquanimitatem noſtram: ſin pergeret in propoſito ſuo, mittendis ſcilicet ad decipiendum Nos Orbemque univerſum internuncijs, literisque juribus & dignitati Noſtræ Regiæ derogantibus, non poſſe Nos tot documentis edoctos, aliud de illius actionibus judicium ferre, quam Regem Poloniæ ſuſque deque habere ſacroſanctam pactorum fidem.

Hiſce tamen ſpretis, venit præterita hyeme in Sveciam non Legatio aliqua Polonica cum plena poteſtate: ſed, ut ipſe præ ſe ferebat, *præliminaria*, ratione loci & temporis, ad futurum congreſſum complanaturus, Regius Cubicularius Morſteinius. Apographum literarum fidei, à Rege Poloniæ ad Nos directarum, continebat equidem Titulos utrique noſtrum convenientes: ſed Rex Poloniæ, ut imaginarium illud jus, quod in regnum Noſtrum prætendit, aliqua ratione, expunctis jam Titulis Sveciæ, reſervaretur, in fine literarum adſcripſit ſibi *plura Regna*, quum tamen uno tantum gaudeat: ut nihil nunc addamus de intermiſſa una, ex pactorum præſcripto & ſtylo, inſerenda, *& cæteratione*; quo etiam defectu Regum æqualitati derogatum ibat. Non potuimus non ægre ferre, nobis poſt ſincera illa

ta illa monita, quibus Canaſihles dimittebatur, ita adhuc illudi.

Qui ſine præjudicio rem conſiderat, deprehendet, non levem & minutulam interpungendi rationem hic verti, ſed injuſta plurium Regnorum vendicatione, quaſi gravi ictu, concuti & Regiam noſtram Coronam & fundamentum pactorum, præciſa plane ſpe futuræ transſactionis.

Paſſi itaque ſumus, ut noſtri Regniq; Noſtri Senatores apud Senatum Poloniæ ſuper hac indignitate quererentur.

Interea & dum hæc agitantur, ex varijs locis certiores reddimur, eundem Regem Poloniæ non modo ſuperius indigitatæ Svecicorum ſubditorum defectioni in Livonia magno ſtudio inſudaſſe, ſed pacandis etiam Coſakis Livoniam prædam & ſedem jam diu offerre. Et quod Nos, Regnum, Provincias & ſubditos noſtros quam maxime afficit, eo ipſo tempore, quo Rex Poloniæ apud Nos videri vult ſerio agere de pace, vicinos & Amicos noſtros, præſertim mare Balthicum vel accolentes vel frequentates, ad communem ſocietatem, nobis excluſis, pellicere, & conceptâ jam fœderis formulâ peregrinam claſſem dicto mari, in manifeſtum & irreparabile juris & rationum noſtrarum præjudicium, inferre ſatagit.

Qui vel non ſatis conſideratis partium rationibus & rerum circumſtantijs, vel Poloniæ addictiores, de ſupra dictis ultimis incidentibus judicium ferre deprchenduntur, ingerunt, tam graves querelas vigore pactorum, & inducijs Salvis, ab utriuſque partis Commiſſarijs, loco aliquo ad Livoniæ fines debuiſſe ventilari, decidi & ſopiri.

Niteretur hæc eorum objectio aliqua juris ſpecie, ſi Polonia tum, cum vel Senatores Sveciæ, vel armorum Svecicorum ductores, alijque miniſtri ſæpius queſti ſunt de

Digitized by Google

Poloniæ Regum molitionibus & hoſtilibus attentatis adverſus Sveciam, Commiſſionem talem, medendis juſtis Sveciæ queremonijs vel ſemel ſerio procuraſſet. An Rex celaverit Senatum & Ordines querelas Sveciæ, vel ipſa Reſpublica ſe talium conſiliorum participem fecerit, nunc non inquirimus. Hoc tamen certum eſt, Sveciæ querelis quandoque reſponſum eſſe vel facti extenuatione, vel ejuſdem ignorantia: quandoque nihil reſponſi relatum eſt. Nemo à partium ſtudio alienus judicaverit, conſilijs animisque Polonorum ita comparatis, eſſe è re & decore Regum Sveciæ, commiſſiones à Regibus Poloniæ emendicare. Et quis Commiſſionum ad Livoniæ fines inſtituendarum alium ſibi eventum, quam habuere binæ illæ Lubecenſes, præfiguraret? Nam in ejuſmodi Commiſſionibus nihil, quod ſummam rei concernat, poteſt agi abſque Plenipotentijs, & Lubecæ protulerunt Poloni vitioſiſſimas.

Quum itaque Poloniæ Rex, legitimis tranſigendi modis ſpretis, ludibria ludibrijs cumulet, flocciquc faciens damna antea Sveciæ illata, nunc ultimum Status noſtri jugulo exitium admovere paret, M.^ti V.^ræ perpendendum relinquimus, quid Ipſa in tali rerum articulo ſibi faciendum judicaret. Nos fruſtra tentatis omnibus mollioribus & pactorum tenori conformibus remedijs, id demum, quod tutandis vindicandisque noſtris juribus, conſervandæ dignitati, & protegendis ſubditis, ditionibusque noſtris divina nobis Majeſtas concredidit, arripere ſumus coacti.

Quæ omnia & ſingula vel ideo M.^ti V.^ræ nunc paulo fuſius exponimus, ut Ipſa non modo hujus noſtri contra Regem Poloniæ facti rationes penitus videat: ſed ſimul etiam certior reddatur, Nos velle non modo pacem, Oſnabrugis & Monaſterij Weſtphalorum factam, ea cura, qualem.

lem data fides, & pactorum religio requirunt, ſervare, ſed præterea etiam nihil eorum intermittere, quæ ad bonam amicitiam & correſpondentiam facere videbuntur. Quibus M.tem V.ram Divinæ Tuitioni peramanter commendamus. Dabantur Wolgaſtij, die 18. Julij 1655.

Majeſtatis Veſtræ

Bonus Frater Conſanguineus & Amicus

Carolus Guſtavus.

M. Biörenklau.

EXEMPLUM

Literarum Regni Svecici Senatorum ad Senatores Regni Poloniæ.

NOs Senatores Incluti Regni Sveciæ, Reverendiſſimis Illuſtriſſimis, Reverendis, Illuſtribus, Magnificis & Generoſis Dominis, Senatoribus Regni Poloniæ, magnique Ducatus Lithuaniæ, Vicinis & Amicis noſtris obſervandiſſimis, Salutem & proſperam rerum incolumitatem. Reverendiſſimi, Illuſtriſſimi, Reverendi, Illuſtres, Magnifici & Generoſi Domini, Vicini & Amici obſervandiſſimi. Vidimus eos non raro præterlapſis nuper annis, qui ſub eximio provehendæ pacis titulo, & Sereniſſimam ac Clementiſſimam antehac Reginam noſtram Chriſtinam, & Sereniſſimum deinde hodiernum Regem Dominum Noſtrum Clementiſſimum, nomine Sereniſſi-

 mi.

mi Poloniæ Regis convenerunt. Præſenti etiamnum tempore adeſſe quendam Nobilem Morſtenium intelligimus, qui negotia prioribus non diſſimilia mandato Regis veſtri expediendia ſuſceperit. Quamvis vero ex ijs quæ indicare neceſſum habuit, antequam ipſi integrum eſſet ſperare, ut in conſpectum Regium admitteretur, talia pateant, quæ irritamento diſſidiorum noſtrorum, quam eorum reconciliationi propiora ſunt: integritati tamen ſuæ concedendum exiſtimavit Sereniſſimus Rex Dominus Noſter Clementiſſimus, ut nihilominus pro munere noſtro, Senatorium Ordinem veſtrum nonnulla candide & tempeſtive hiſce literis moneremus.

Scilicet Regiæ illius Majeſtati conſtitutum eſt, aut candore ſuo res utrinque noſtras ad ſolidum & ſecuritati noſtræ convenientem amicitiæ uſum revocare; aut alias id agere, ut, quandocunque ſuæ Regnique ſui dignitati ac conſervationi, Divina adjuvante gratia, ab aliorum injurijs & imminenti quocunque periculo proſpicere cogatur, tum apud orbem univerſum, & in ipſis Illuſtriſſimarum Dominationum veſtrarum conſcientijs, juſtiſſimæ Illius ſollicitudini ratio ſua conſtet.

Quamdiu internuncijs reciprocum tractandi ſtudium excitari invicem decuit, non modo veſtros Sereniſſima Regina Chriſtina benigniſſime admiſit, ſed ipſa paribus viciſſim humanitatis officijs nequaquam defuit. Nihil in ſe deſiderari paſſa eſt, ſive tractatus pacis urgere oporteret, ſive Commiſſarios ſuos ijs peragendis rite conſtituere. Ubi vero deprehenſum fuit, iteratis Lubecæ legationibus veſtris, neque convenientes tanto negotio adfuiſſe Plenipotentias, neque Commiſſarios veſtrates, favore quietis publicæ commoveri potuiſſe, ut in ijs quæ nobis ſtatuique

noſtro

noſtro indigniſſimum erat negligere, vobis vero in pacem pronis obtinuiſſe nequicquam profuit, ab opinione ſua nonnihil recederent; facillimum erat prævidere, ſimiles ſemper congreſſus pares exitus habituros.

Nemini itaque mirum videri potuit, ſi internuncijs deinde veſtris aperte teſtati ſumus: ambagibus & verbis ipſo eventu irritis circumagi gentem noſtram, neque decorum illi, neque tolerandum eſſe. Conſtans avis parentibusque noſtris fuit inſtitutum, idemque mos adhuc manet, honeſtam vobiſcum pacem ſincere potius quam ſpecioſe & admittere & proſequi; dummodo Regum juſte nobis imperantium, Regnique hujus honori ac ſecuritati recte proviſum fuerit.

Eo equidem animo Sereniſſ. Rex D. N. Clementiſſ. cum nuper evidenti Numinis benignitate & clariſſimis virtutibus ſuis, ad ſummam rerum apud nos evectus eſſet, in ipſis regnandi initijs expeditiſſimam tranquillitati inter nos reducendæ viam aperuit. Contigit enim Canazilium ipſo momento tranſlati in S. R. M.tem imperij, hic præſentem eſſe. Quamvis Ille vero ad Sereniſſimam Reginam Chriſtinam à Sereniſſimo Poloniæ Rege advenerat, quoniam tamen ſæpius de pacis parandæ negotio in hoc Regnum miſſus fuerat, & tunc quoque eam præcipue ob cauſam acceſſiſſe ſe affirmaret, S. R. M.tas illi mentem ſuam per defunctum nunc piæ memoriæ Illuſtriſſimum Regni hujus Cancellarium integerrime declarari mandavit. Quandoquidem enim, ingenuum Regis & Reip. veſtræ ſtudium ſummopere teſtabatur in mutuam nobiſcum amicitiam propendere, eandem quoque nobis non ingratam eſſe intellexit; cæterum neque conducere ullius noſtrum honori, neque ad finiendas lites noſtras prodeſſe, priorum

tracta-

tractatuum more vanis tantum rumoribus præbere materiem, Mediatorum officio creare Regibus Principibusque alijs moleſtiam, tandemque ſpecioſo apparatu quaſi res maximas in conſpectu orbis acturos convenire, deinde quocunque iterum prætextu diſcedere, unde vicinis nationibus ludibrium nobis vero in mutua odia ſuſpiciones moveantur; atque ſic animis ad conciliationem minus aptis ab invicem recedamus, quam quibus congreſſi fuimus. Hoc pretio nullos pacis tractatus placere, neque ijs ſemel iterumque in vanum tentatis, pluribus vi pactorum nos adſtringi. Spem duntaxat ſolidam in eo conſilio ſupereſſe, ſi Sereniſſimus Rex veſter & Reſpub. veſtra, loco tot internunciorum, quenquam ſufficienti in eam rem poteſtate inſtructum, ad S. R. M.tem deſtinarent. Diſſidia noſtra alias gentes non attingere; ipſo annorum decurſu magna ſui parte obliterata merito eſſe debere. Quo compendioſius eo optatius componi poſſe. Sin iſtud vero Sereniſſimo Regi veſtro & Illuſtriſſimis Dominationibus veſtris nequaquam arrideret; per S.R.M.tem Dominum Noſtrum Clementiſſimum id quidem licere, ſed pariter etiam prodeſſe, ut nemo amplius imperfectiori poteſtate munitus in ea cauſa huc mitteretur; quum non alio argumento nobis eſſet futurum, quocunque potius alio conſilio, quam ingenuo pacis deſiderio ejuſmodi ambages nobiſcum inſtitui.

Hoc reſponſo, quo evidentius aliud expectare non poterat, Canazilius in Poloniam redijt. Sereniſſ. vero Rex Dominus Noſter Clementiſſimus, ut Majeſtati Regiæ humanitatem nihil derogare teſtaretur, primus ipſe miniſtrum ſuum Johannem Cock ad Sereniſſimum Poloniæ Regem amandavit, cum literis, quibus indicavit ſe Sveciæ

impe-

Digitized by Google

imperium ſuſcepiſſe, & ſimul amiciſſima Regi veſtro ſtudia obtulit.

Nihil poſtea inter nos actum eſt, donec paucis antehac ſeptimanis Morſtenius in hanc urbem accederet, internuncium ſe dicens ad S.R.M.tem Dominum Noſtrum Clementiſſimum à Sereniſſimo Rege veſtro ablegatum. In ipſo ſtatim initio, reiterata toties inanis ea mittendi ratio, præſertim poſt luculentiſſimam in contrarium declarationem noſtram, nihil ſolidi afferri ominabatur. Contigit autem multo magis præter expectationem, quod eodem momento quo calentes maxime Regis veſtri affectus nobis perſvadendi eſſent, ex copia literarum credentialium, quas ille ſecum apportavit, deprehenderetur, eaſdem præjudicio & dignitatis Regiæ & Status noſtri eſſe refertiſſimas. Ita incipiunt: Ut paritati Regum noſtrorum nonnihil detrahant: ita finiuntur: Ut ſub Regnorum pluralitate, etiam in nullius momenti minutijs, intolerandæ Regis veſtri adverſus Statum noſtrum prætenſioni faveant.

Cœterum quod alias excuſari niſi frigide non potuit, internuncius ipſe incuriæ Cancellariæ veſtræ imputandum cenſuit. In ſcribarum veſtrorum negligentiam conquirendam nobis eſſe non cenſemus, neque anxij ſumus an ea admodum callida ſit, ut nullibi impingat niſi quando nobis imponendum eſt. Dignius multo de conſpicua veſtra prudentia judicamus, quam ut negotia, quibus tot populorum tranquillitas conſtat, adeo incaute tractari ſinat.

Iſtius rei indignitas facile moviſſet Regiæ Majeſtati dubium, quomodo æquiſſimum eſſet eam excipere: tandem tamen ſufficere ſibi rata eſt, literas neque recipere, neque internuncium admittere. Præterea vero cum nihil illi poteſtatis eſſe intelligeret, niſi ut iterum de præparatorijs ad

pacem ageret, & alia quæcunque, antequam ea firmata ſit, inani opera proponeret, moneri illum benigniſſime voluit, ne alias quaſcunque literas à Rege ſuo expectarē conſtitueret. Sereniſſimo enim Regi Domino Noſtro Clementiſſimo id eſſe propoſitum, ipſi indicatum fuit: ut, quamvis declarationi ſuæ Canazilio datæ ulterius quidem adſtringi non poſſit, cum hactenus irrita fuerit, divelli ſe tamen à conſtanti inſtituto non paſſurus ſit, quo pacem cœteris omnibus ambagibus ante habet, modo de illa, ſicuti Canazilio dictum eſt, & ex neceſſitate horum temporum prompte agatur, & ea obtineri poſſit, qua dignitati Regiæ, Regni, ſubditorumque ſuorum ſecuritati inpoſterum ſatis proſpectum videat.

Eadem ut nos Illuſtriſſimis Dominationibus veſtris perſcriberemus, hæc potiſſimum ſvaſit ratio; quod mentem atque inſtitutum Sereniſſimi Regis Noſtri, genuinis verbis innoteſcere vobis cuperemus. Id enim eſt de ampliſſimo Ordine veſtro S.R. M.^tis^ honorificum judicium, & ita nobis eſt perſvaſisſimum, ut quum viris egregia prudentiæ laude inſignibus, in Patriæ ſuæ conſervationem propenſisſimis, & antiquæ gentis ſuæ generoſitatis æmulis, emineat, tum præſentium temporum & rerum omnium momenta nullibi accuratius quam apud Illuſtrisſimas Dominationes Veſtras examinari arbitremur.

Nos quidem cum penitius nonnihil introſpicimus ubi vitia lateant, unde irritus toties extitit pius in tranquillitatem noſtram conatus, non dubitamus eorum inſtinctui illa adſcribere, qui, niſi aliquid ſemper moveant quod disſidiorum noſtrorum memoriam & acerbitatem exacuat, ſatis cauti ſibi eſſe non videntur. An ea vero ſit expeditisſi-

ditiſsima ſanandi vulneris ratio, obductam cicatricem frequenter refricare, ipſæ Illuſtriſsimæ Dominationes Veſtræ ſecum cogitent. Ardunm omnino fuit, & vix etiam poſt ingentes bellorum clades licuit flagrantibus primo fervore animis perſvadere, ut arma deponerent, & indulgerent ſibi nonnihil intervalli unde leniri poſſent. Poſtquam vero Dei Optimi Maximi beneficio in primis ſex, deinde viginti ſex annorum inducijs, modus repertus eſſet, ampliſsimum profecto ſpatium patuit, quo infenſiſsimi etiam cujuſcunque affectus, vel rerum ipſarum circumſtantijs, vel ipſa temporis diuturnitate, quieti publicæ mitigarentur. Inducias diſpendio etiam eximiæ provinciæ amplexi ſumus; neque eo vel alio quocunque nomine nobis ingratæ adeo exiterunt, ut unquam commoti ſimus, captandas eas occaſiones, quæ vel ex proprijs viribus vel aliunde in incommodum veſtrum enatæ fuerunt. Sereniſsimi Reges noſtri ſuis privatim ſtudijs in Sereniſsimos Principes conſanguineos, inprimis hodiernum Regem veſtrum, certa indicia deeſſe noluerunt; adeo quidem, ut quicquid Sereniſsima Regina Chriſtina commendatione ſua apud Rempubl. Veſtram aſſequi potuerit, id omne ad provehendam Sereniſsimi Regis Veſtri electionem impenderit. Litibus etenim noſtris, ſi ſopiri debeant, mutua paulatim officia, non irritamenta conveniunt. An vero pari voluntate ex parte Regum veſtrorum reſponſum nobis fuerit, & an ea quæ in contrarium facta intelleximus Reip. etiam Veſtræ culpa contigerint, examinare nunc nobis in animo non eſt. Agitari complura in detrimentum noſtrum, & præteritis antehac temporibus & hodieque, non ignoravimus quidem adeo, quam negligenda exiſtimavimus;

quo

Digitized by Google

quo liberius imminere nobis liceret tranquillandorum diſſidiorum noſtrorum occaſionibus. Tandem vero, cum eodem quoque momento, quo pacis-conſilia nobiſcum ineunda perhibentur, & apud alios non exigua in præjudicium Regni hujus fieri cognoſcamus, & ipſæ Regis Veſtri credentiales literæ non careant vilipendio Regis atque Status noſtri, Illuſtrisſimis Veſtris Dominationibus hæc ſignificanda duximus, ut illæ judicent, an ſic nobiſcum agi nunc oporteat, & num id excitando in uſum ac quietem communem affectui noſtro congruat.

Quicunque eventus votis noſtris integerrimis manſurus eſt, literas haſce cupimus teſtes eſſe, ſinceram & pacis ineundæ, & ſecuritatis noſtræ conſervandæ intentionem Illuſtrisſimis Dominationibus Veſtris ex parte noſtra fuiſſe detectam. Quæ uti nos pro integerrimo noſtro affectu in Regni utriuſque incolumitatem Illuſtrisſimas Dominationes Veſtras ignorare noluimus, ita de reciproca earum candore non dubitantes, Reip. Veſtræ ſalutaria quæque precamur & Illuſt. Dominationes Veſtras optime valere cupimus.

FINIS.

Digitized by Google